

Työ- ja elinkeinoministeriö
projektipäällikkö Tarja Rantala
PL 32
00023 Valtioneuvosto

Viite: Lausuntopyyntö työ- ja elinkeinoministeriölle tehdyn selvityksen muutosesityksistä pakolaisten vastaanoton kuntakorvausjärjestelmästä (TEM/1081/09.04.01/2013)

Keski-Suomen ELY-keskuksen lausunto muutosesityksistä kuntakorvausjärjestelmään

Keski-Suomen ELY-keskus katsoo, että kaikki selvityksessä esitetyt suunnitteluperiaatteet, jotka ylittää nopeuttavat ja yksinkertaistavat kuntakorvauksista sopimista, niiden hakemista ja maksatusta otetaan käyttöön ja että prosesseja esim. sähköistämisen näkökulmasta kehitetään edelleen, jotta muutosesitykset vaikuttaisivat vielä esitettyä kokonaisvaltaisemmin.

Kuntakorvausjärjestelmä on Keski-Suomessa ollut käytössä pääasiassa Jyväskylän kaupungin kanssa, joka on vastaanottanut erityisesti kiintiöpakolaisia. Korvauskäytäntöjä on kehitetty niin, että käytössä olisi mahdollisimman monissa tilanteissa erilaiset kaupungin omista järjestelmistä saatavat tiedot (mm. tulkki-kustannukset, toimeentulotuki). Korvauskäytäntöjä on kehitetty mahdollisimman rutiininomaisiksi ja nopeiksi suorittaa.

Esityksen ehdotus laskennallisen korvauksen muuttamisesta vakiokorvaukseksi, ja lisäksi tehtävä muutos UMA-rekisterin ja väestötietojärjestelmien yhteensopivuudesta sekä korvausten piiriin kuuluvien henkilöiden selvittämisen automatisoinnista ja joidenkin kustannusten maksamisen keskittämisestä toki poistaa valmistelutyötä ELY-keskuksissa yleisesti, mutta ei Keski-Suomen ELY-keskuksen kannalta näytä niin suurelta muutokselta, koska Keski-Suomen ELY-keskuksessa maksatusprosessit on jo useiden vuosien ajan pyritty kehittämään mahdollisimman tehokkaiksi. Lisäksi voidaan todeta, että kustannusten korvausten piiriin kuuluvien henkilöiden selvittämisessä ongelmia tuottavat tilanteet, jossa väestötietojärjestelmään ei ole kirjattu tai sinne ei ole ehtinyt kirjautua henkilön kotikuntatietoja paikkakunnalta muuton tai esim. maastamuuton takia. Järjestelmä ei näytä toimivan aivan reaaliajassa.

Se, että korvausten piiriin kuuluvat asiakkaat selvitettäisiin keskitetysti väestötietojärjestelmästä ELY-keskusten käyttöön, poistaisi henkilötietoja koskevan selvitystyön myös erityiskustannusten osalta, mikäli niistä sopiminen jäisi kaikkien ELY-keskusten tehtäväksi. Esityksessä todetaan kuitenkin ongelmana se, ettei ELY-

keskuksissa ole varsinaisesti sosiaali- ja terveysalan osaamista, jota tarvittaisiin erityiskustannuksista sopimisessa. Esityksen ehdotus aluehallintovirastojen konsultoinnista sosiaali- ja terveysasioissa vaikuttaisi työmäärää lisäävältä toimenpiteeltä.

Jos ELY-keskuksissa jatkettaisiin asiakaskohtaisten erityiskustannussopimusten tekemistä, sopimuksen voisi selvityksen mukaan laatia, mikäli esimerkiksi terveydenhoidon kustannukset ylittyvät huomattavasti. Huomattavien kustannusten rajaksi voitaisiin määritellä esim. valtionosuusjärjestelmän terveydenhuollon perushinta x 1,5. Lisäksi sopimuksen ehtona olisi esimerkiksi lääkärilausunto. Tässä nousee kysymys, että tarvitaanko erityiskustannusten korvaamiseksi kokonaisuutena melko työlästä sopimusmenettelyä, jossa ELY-keskuksen tehtävänä käytännössä on vain tarkistaa, että hakemuksessa on arvioitu, että huomattavan kustannuksen raja ylittyy ja todeta, että hakemus sisältää asiantuntija-arvion.

Epäselvältä vaikuttaa myös se, että jos sopimuksia laadittaisiin kaikissa ELY-keskuksissa, niin korvausten maksatusvaiheessa esim. keskitetyssä maksatusyksikössä (yksi ELY-keskus) voitaisiin tehdä tulkinta, että sopimus on virheellisesti laadittu, ja kustannusten maksamiselle ei ole perusteita. Tässä tapauksessa kunta alkaisi neuvotella kahden eri ELY-keskuksen kanssa korvauksen saamisesta.

Esityksessä todetaan lisäksi, että sopimusten tekemistä helpottaisi se, että sairaudet olisivat tiedossa jo maahantulovaiheessa. Kokemus kuitenkin on, että kaikki vakavatkaan sairaudet eivät ole tiedossa maahantulovaiheessa. Myös hoitokustannusten arviointi voi olla vaikeaa vielä sopimusta laadittaessakin. Esimerkkinä on tapaus, jossa todelliset kustannukset ovat muodostuneet lähes 200 kertaa arvioitua suuremmiksi.

Ylipäätään sopiminen kustannuksista ja määrärahan käytöstä, jota ei ole myönnetty omaan organisaatioon, vaikuttaa vielä tässä vaiheessa vieraalta ajatukselta.

Lopuksi todetaan, että vaikka kuntakorvausprosessin yksinkertaistaminen ja automatisointi on kannatettavaa, ja keskittäminen voi vähentää työmäärää prosessin jossakin kohtaa, on viimeaikaisista keskittämismuutoksista (mm.palkkatuki) myös päinvastaista kokemusta.

Yksikön päällikkö

Marija Pudas

Maahanmuuttoasiantuntija

Sari Jokinen